

**Обяснителна бележка, придружаваща предложението за преразглеждане на Насоките
относно държавната помощ за опазване на околната среда и за енергетика за периода
2014—2020 г.¹**

Комисията публикува за консултация предложението за преразглеждане на Насоките относно държавната помощ за опазване на околната среда и за енергетика за периода 2014—2020 г. („НПОСЕ“). Гражданите и заинтересованите страни се приканват да представят мненията си относно това предложение и относно начина, по който преразглежданите Насоки биха допринесли за постигането на целите на Европейския зелен пакт за въглеродна неутралност, енергийна ефективност, ефективно използване на ресурсите и преминаване към кръгова икономика, намаляване на замърсяването и възстановяване на биологичното разнообразие по икономически ефективен начин, като същевременно се ограничат възможните нарушения на конкуренцията. Обществената консултация ще продължи осем седмици. Освен това, както вече бе обявено в първоначалната оценка на въздействието, ще се проведе среща с държавите членки, за да се съберат отзивите им относно проекта на Насоките, предложен за консултация. Информацията, събрана чрез настоящата обществена консултация, ще бъде включена в оценката на въздействието, на която ще се основава преразглеждането.

През ноември 2020 г. Комисията публикува първоначална оценка на въздействието, за да информира гражданите и заинтересованите страни относно инициативата за преразглеждане на НПОСЕ и също така започна открита обществена консултация въз основа на въпросник, за да събере отзиви от заинтересованите страни, които да допринесат за преразглеждането. Същевременно ГД „Конкуренция“ отправи общоевропейска покана за участие в дебат относно начина, по който политиката на ЕС в областта на конкуренцията може най-добре да подкрепи Зеления пакт. Поканата бе последвана от конференция, организирана от изпълнителния заместник-председател на Европейската комисия Маргрете Вестегер, на 4 февруари 2021 г., на която бяха събрани различните гледни точки по тази важна тема, които също допринесоха за това преразглеждане.

Предназначението на настоящата бележка е да се изяснят целите и приложното поле на предложението за това преразглеждане. Настоящата бележка придружава обществената консултация във връзка с предложените Насоки относно държавната помощ в областта на климата, опазването на околната среда и енергетиката за 2022 г. („НПКОСЕ“).

1. Контекст

Комисията изведе Европейския зелен пакт като основен приоритет с цел превръщането на ЕС в справедливо и проспериращо общество с модерна и конкурентоспособна икономика с ефективно използване на ресурсите. Амбициите на Комисията в областта на климата бяха подсилени през 2019 г. със Съобщението относно Европейския зелен пакт², в което се поставя за цел постигането на нулеви нетни емисии на парникови газове до 2050 г. За да може ЕС да поеме отговорен курс към постигането на неутралност по отношение на климата до 2050 г., Комисията предложи също така да се намалят емисиите на парникови газове с най-малко 55 %

---

¹ ОВ С 200, 28.6.2014 г., стр. 1—55.

² Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — Европейският зелен пакт, 11 декември 2019 г., COM(2019) 640 final.

до 2030 г.³ Тези амбициозни цели са заложи в предложения текст на законодателния акт в областта на климата.

Постигането на целите за въглеродна неутралност, енергийна ефективност, ефективно използване на ресурсите и преминаване към кръгова икономика, намаляване на замърсяването и възстановяване на биологичното разнообразие, както и подпомагане на екологичния преход, ще изисква значителни усилия и целенасочена подкрепа. За да се постигнат амбициозните цели, заложи в Зеления пакт, ще са необходими значителни инвестиции, включително допълнителни инвестиции в енергия от възобновяеми източници. Комисията изчисли, че за постигането до 2030 г. на наскоро повишените цели в областта на климата и енергетиката ще са необходими 350 милиарда евро допълнителни годишни инвестиции. Машабът на това инвестиционно предизвикателство изисква да се мобилизират както частния сектор, така и публичните средства по икономически ефективен начин. Това ще засегне всички сектори и следователно икономиката като цяло.

Правилата за държавната помощ ще играят важна роля за постигането на целите на Европейския зелен пакт и на Механизма за справедлив преход. В съобщението относно Европейския зелен пакт изрично се посочва, че правилата за държавна помощ следва да бъдат преразгледани, за да съответстват на тези цели на политиката, да подпомогнат икономически ефективният преход към неутралност по отношение на климата и да улеснят поэтапното премахване на субсидиите за изкопаеми горива, по-специално за горивата, които са най-замърсяващи, като същевременно се гарантират еднакви условия на конкуренция на вътрешния пазар.

Действащите Насоки относно държавната помощ за опазване на околната среда и за енергетика са от 2014 г. и срокът им на действие изтича на 31 декември 2021 г. Затова целта е новите Насоки да влязат в сила в началото на 2022 г.

През 2019 г. Комисията извърши проверка за пригодност на пакета за модернизиране на държавната помощ, която беше публикувана на 30 октомври 2020 г.⁴

Резултатите показаха, че НПОСЕ и правилата на Общия регламент за групово освобождаване (ОРГО) по отношение на опазването на околната среда и енергетиката до голяма степен са успели да подкрепят целите в областта на климата, но че някои аспекти следва да бъдат опростени и модернизирани по начин, който да сведе до минимум нарушаването на търговията и конкуренцията. Освен това с приемането на Европейския зелен пакт се налага по-широк и задълбочен преглед на НПОСЕ, за да може Насоките напълно да отговорят на предизвикателството, поставено от Зеления пакт.

Преразглеждането на Насоките се основава на оценката и на различни други източници, включително практическия опит, външно проучване и принос от заинтересованите страни. Комисията събра гледни точки и становища чрез откритата обществена консултация, проведена през 2020 г. Отзивите, получени от настоящата обществена консултация, ще допълнят събраната информация.

---

³ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — Засилване на европейската амбиция в областта на климата за 2030 г. Инвестиция в неутрално по отношение на климата бъдеще в полза на нашите граждани, 17 септември 2020 г., COM(2020) 562 final.

⁴ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/2044-2012-State-aid-modernisation-package-railways-guidelines-and-short-term-export-credit-insurance-fitness-check_bg

Успоредно с това в момента се извършва частично преразглеждане на съответните разпоредби от ОРГО, допълващи изложените в настоящите Насоки. Очаква се през лятото на 2021 г. да се проведе обществена консултация относно предложението за тези преразгледани разпоредби.

2. Обосновка на преразглеждането

Двата основни елемента на преразглеждането са:

- разширяване на приложното поле на Насоките, така че да обхване нови области (например чиста мобилност и биологично разнообразие) и всички технологии, които могат да допринесат за осъществяването на Зеления пакт, което ще позволи по-големи размери на помощ (100 % от недостига на финансиране) и нови инструменти за помощ (например договори за разлика във въглеродните емисии);
- гъвкавост на правилата за съвместимост с опростена оценка на междусекторните мерки и отпадане на изискването за уведомление за отделни големи екологосъобразни проекти в рамките на одобрените схеми.

Това по-широко приложно поле на Насоките трябва да бъде придружено от предпазни мерки, за да се гарантира, че помощта се използва ефективно там, където е необходима за подобряване на опазването на околната среда, че е ограничена до необходимото за постигане на екологичните цели и че не нарушава конкуренцията или целостта на вътрешния пазар. Това преразглеждане също така има за цел да осигури последователност и съгласуваност със съответните законодателни актове и политики на ЕС в областта на околната среда и енергетиката.

Що се отнася до поетапното премахване на субсидиите за изкопаеми горива, в предложените насоки беше установен общият принцип, че мерките, които наред с другото осигуряват подкрепа за най-замърсяващите изкопаеми горива, е малко вероятно да окажат положително въздействие върху околната среда и често имат важни отрицателни последици, тъй като могат да увеличат отрицателните екологични външни ефекти на пазара. Същото се отнася и за мерките, включващи нови инвестиции в природен газ, освен ако не се докаже, че инвестициите са съвместими с целта на Съюза в областта на климата до 2030 г. и целта за постигане на неутралност по отношение на климата до 2050 г. Поради това в предложените Насоки е посочено, че за такива мерки е малко вероятно резултатът от сравнителния тест да е положителен (и следователно е малко вероятно да бъде отпусната държавна помощ).

Що се отнася до преразглеждането на съответните разпоредби на ОРГО, целта е да се улеснят още повече зелените инвестиции, като се разшири приложното поле до водещи области като инфраструктурата за чиста мобилност и биологичното разнообразие, и като се преразгледат разпоредбите относно енергийната ефективност на сградите и относно ефективното използване на ресурсите, за да се увеличи тяхната функционалност. Освен това правилата ще станат по-гъвкави по отношение на определянето на допустимите разходи и интензитетите на помощта.

В следващите раздели се прави преглед на основните промени, които Комисията обмисля на този етап от процеса на преразглеждане. Текстът на проекта на Насоки, предложен за консултация, не е окончателен и ще бъде преразгледан с оглед на отзивите и доказателствата, получени от настоящата обществена консултация.

3. Помощ за намаляване и премахване на емисиите на парникови газове, включително чрез подпомагане на енергията от възобновяеми източници

За да се улесни във възможно най-голяма степен постигането на целите на Съюза в областта на климата, приложното поле на предложените Насоки се разширява, така че да включва всички технологии, които намаляват парниковите газове и подобряват енергийната ефективност. В този раздел от Насоките умишлено не се споменават конкретни технологии, тъй като целта е да се обхванат всички технологии и подходи, които могат да допринесат за постигането на целите на Съюза в областта на климата, както и да се гарантира, че Насоките са възможно най-ориентирани към бъдещето. Подкрепата за възобновяемата енергия обаче ще бъде изцяло обхваната от този раздел, а специфичните схеми за подпомагане на възобновяемите източници ще се осъществяват в рамките на тези правила, за да се гарантира, че държавите членки разполагат с необходимите инструменти в подкрепа на постигането на целите на Съюза в областта на енергията от възобновяеми източници.

С цел намаляване на емисиите на парникови газове и/или подобряване на енергийната ефективност ще бъде възможно отпускането на помощ за пълния нетен размер на допълнителните разходи за по-екологосъобразни инвестиции и дейности, както и отпускането на помощ под различни форми – включително договори за разлика – при спазване на правилата, гарантиращи, че ценообразуването на пазара няма да бъде неправомерно нарушено.

За да се повиши прозрачността и да се гарантира, че допълнителната гъвкавост е целесъобразна, както и да се стимулира участието на заинтересованите страни в разработването на мерки за подпомагане, в НПКОСЕ се въвежда изискването за провеждане на обществена консултация относно основните характеристики на предвидената схема при определени обстоятелства.

За да се гарантират, че дадена помощ е необходима и за да обезкуражат предоставянето на помощ за инвестиции с по-малка разходна ефективност по отношение на декарбонизацията, държавите членки ще трябва ясно да определят разходите на всички видове подпомогани проекти за опазване на климата от гледна точка на размера на помощта спрямо единица постигнато намаление на емисиите на парникови газове (EUR/tCO₂ еквивалентно намаление). Във всеки случай няма да има изискване проектите, които да бъдат подпомогани, да се избират въз основа на този параметър.

Конкурентната тръжна процедура е основният механизъм за предоставяне на помощ и за определяне на размера на помощта с цел намаляване на свръхкомпенсацията и нарушенията на пазара. Освен ако не е обосновано, тръжната процедура следва да бъде отворена, доколкото е възможно, за конкурентни технологии в държавата членка, които могат да постигнат желаната цел за намаляване на емисиите на парникови газове.

Комисията е по-специално заинтересована от мненията относно включването в приложното поле на Насоките на помощ за премахване на парникови газове от околната среда. Технологиите, позволяващи поглъщане на парникови газове от атмосферния въздух, могат да допринесат за постигането на целите на ЕС, но не бива да довеждат до полагането на по-малко усилия по отношение на изчерпателната употреба на всички други налични средства за предотвратяване или намаляване на емисиите. Освен това съществуват случаи на частни, несубсидирани инвестиции за отстраняване на парникови газове, което показва, че отпускането на помощ не винаги е необходимо. Коментарите са важни за вземането на информирано решение, независимо дали отстраняването на парникови газове от околната среда следва да бъде включено в приложното поле на Насоките или не.

4. Други мерки за помощ за опазване на околната среда

4.1. Помощ за подобряване на енергийните и екологичните характеристики на сградите

За да се постигне целта за намаляване на емисиите с най-малко 55 % до 2030 г., емисиите на парникови газове в сградите в ЕС трябва да бъдат намалени с 60 %. В Съобщението на Комисията „Вълна на саниране“⁵ се поставя амбициозната цел, темповете на саниране през следващите десет години най-малко да се удвоят, и да се гарантира, че санирането води до висока енергийна и ресурсна ефективност.

За да се улесни основното саниране на сградите, държавите членки ще могат да съчетават помощта за подобряване на енергийната ефективност на сградите с помощи за други инвестиции, които водят до подобряване на енергийните или екологичните характеристики на сградите, като например инфраструктура за производство и съхранение на възобновяема енергия на място, зарядни станции за електрически превозни средства и оборудване за цифровизация.

За да се гарантира, че помощта води до реално подобряване на енергийната ефективност, ще се изисква достигането на минимално ниво на икономия на енергия. Мерките за помощ, които водят до значителни икономии на енергия, ще отговарят на условията за т.нар. „зелен бонус“.

За да се улесни сключването на договори за енергоспестяване с гарантиран резултат, в предложените насоки са включени специфични правила за помощ на дружества за предоставяне на енергийни услуги.

4.2. Помощ за чиста мобилност

За да се постигне целта за неутралност по отношение на климата до 2050 г., в Европейския зелен пакт беше определено, че емисиите от транспортния сектор трябва да бъдат намалени с 90 %. В своето Съобщение относно стратегията за устойчива и интелигентна мобилност⁶ Комисията потвърждава амбицията, залегнала в Европейския зелен пакт, и определя различни междинни етапи, за да набележи пътя за постигането на тази цел в различните отрасли⁷.

За да се улесни преходът към чиста мобилност, съгласно предложените насоки ще бъде възможно да се подпомага закупуването на чисти превозни средства (използвани за въздушен, автомобилен, железопътен, вътрешен воден, морски и крайбрежен превоз на пътници и товари), включително на превозни средства, използващи за гориво природен газ, когато са необходими като преходна технология към мобилност с нулеви емисии или за преоборудване на превозни средства. Освен това приложното поле на Насоките ще бъде разширено, за да могат държавите членки да подпомагат инсталирането на публично достъпна инфраструктура за зареждане с електроенергия или с гориво, която е необходима за експлоатацията на чисти превозни средства, без да изтласкват частните инвестиции в този сектор.

---

⁵ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Вълна на саниране за Европа — екологизиране на нашите сгради, създаване на работни места, подобряване на качеството на живот“, 14 октомври 2020 г., COM(2020) 662 final.

⁶ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Стратегия за устойчива и интелигентна мобилност — подготвяне на европейския транспорт за бъдещето“, 9 декември 2020 г., COM(2020) 789 final.

⁷ В тези етапи се включва, наред с другото, амбицията до 2030 г. най-малко 30 милиона леки автомобили и 80 000 камиона с нулеви емисии да бъдат в движение по пътищата, а до 2050 г. почти всички леки автомобили, микробуси, автобуси и нови тежкотоварни превозни средства да бъдат с нулеви емисии.

Като общо правило помощта ще се отпуска чрез конкурентни тръжни процедури, за да се гарантира, че тя е ограничена до необходимия минимум. По отношение на помощта за екологосъобразни превозни средства, чрез НПКОСЕ ще се предостави гъвкавост на държавите членки да определят най-подходящата форма на помощ и ще е възможно да се покрива пълния размер на допълнителните разходи за собственост. Що се отнася до инфраструктурата за зареждане с електроенергия или с гориво, държавите членки ще могат да финансират проекти до пълния размер на недостига на финансиране.

4.3. Помощ за ефективно използване на ресурсите и за подпомагане на прехода към кръгова икономика

В Плана за действие относно кръговата икономика (ПДКИ)⁸, чиято цел е да се ускори преходът на ЕС към кръгова икономика като част от преобразуващата промяна, насърчавана от Европейския зелен пакт, специално се призовава, целите, свързани с ресурсната ефективност, да бъдат отразени при преразглеждането на Насоките.

Насоките ще включват нов раздел относно ефективното използване на ресурсите и преминаването към кръгова икономика, който обхваща помощта за инвестиции за подобряване на ресурсната ефективност и за предотвратяване на генерирането на отпадъци, подготовка за повторна употреба, подготовка за рециклиране и рециклиране на отпадъци или други продукти, материали или вещества.

Изчисляването на допустимите разходи ще се основава на установяването на съпоставителен сценарий, за да се гарантира, че помощта е ограничена до обезщетяването на разходите за околната среда. За случаите, в които не може да се установи съпоставителен сценарий, се предлага алтернативен метод за изчисляване. За инвестиции, осъществени в подпомагани региони, и за проекти за екоиновации, максималният интензитет на помощта ще се равнява на 40 % от допустимите разходи, с премии за МСП. Помощ може да бъде отпусната и чрез конкурентна тръжна процедура.

Помощ за оперативни разходи може да бъде разрешена като преходна мярка само за разделното събиране и сортиране на отпадъци или други продукти, материали или вещества във връзка със специфични потоци от отпадъци или специфични видове отпадъци с оглед подготовката им за повторна употреба или рециклиране.

4.4. Други мерки за помощ за опазване на околната среда

Намаляване на замърсяването

Нов раздел ще обхваща помощта за предотвратяване или намаляване на замърсяването и емисиите, различни от парникови газове (например азотни оксиди, серен диоксид, шум, фосфат и др.).

За да се гарантира, че помощта се използва за инвестиции, които имат положително въздействие върху намаляването на замърсяването, държавите членки ще трябва да определят количествено ползите за околната среда от своите мерки. За да се опрости изчисляването на допустимите разходи, в предложените насоки се предвиждат алтернативни правила за пропорционалност, ако не може да се установи съпоставителен сценарий. Максималният интензитет на помощта ще се равнява на 40 % от допустимите разходи, с премии за МСП и за

---

⁸ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Нов план за действие относно кръговата икономика. За по-чиста и по-конкурентоспособна Европа“, 11 март 2020 г., COM(2020) 98 final.

инвестиции, осъществени в подпомагани региони. Помощ може да бъде отпусната и чрез конкурентна тръжна процедура.

За помощ под формата на квоти за емисии на парникови газове ще се прилагат специфични правила.

Рехабилитация и биологично разнообразие

Приложното поле на предложените насоки е разширено, за да обхване не само помощта за отстраняване на замърсяването, но и помощта за възстановяване на природната среда и екосистемите, както и за опазване и възстановяване на биологичното разнообразие.

Предложените насоки позволяват на държавите членки да покриват размера на разликата между 100 % от разходите по проект за отстраняване на замърсяването, за възстановяване на природната среда или за биологично разнообразие и увеличението на стойността на обекта в резултат на тези две действия. В съответствие с принципа „замърсителят плаща“ помощ не може да се предоставя на субект, който носи правна отговорност да предотврати и отстрани увреждането и замърсяването на околната среда, освен когато е необходимо обхватът или амбицията на проекта за отстраняване на замърсяването или за възстановяване на природната среда да се разширят извън рамките на законовите задължения.

Данъчни облекчения

С оглед на фискалната автономност на държавите членки и за да им се предостави гъвкавост при разработването на мярка под формата на данъчни облекчения, предложените насоки включват специален раздел, в който се предвиждат целеви критерии за съвместимост (например опростени процедури, по-специално освобождаване от изискването за провеждане на конкурентна тръжна процедура). Настоящият раздел е разделен на два подраздела: i) облекчения за екологичните данъци или такси, които са необходими за някои ресурсоемки сектори (продължаване на съществуващите разпоредби, съдържащи се в раздел 3.7.1 от НПОСЕ от 2014 г.); ii) облекчения за данъците и/или парафискалните такси, които имат за основна цел опазването на околната среда, т.е. стимулират бенефициерите да предприемат проекти или дейности, водещи до по-малко замърсяване или потребление на ресурси.

Помощта не трябва да надвишава обичайната ставка или размера на данъка или таксата, които биха били приложими в противен случай. В зависимост от това дали помощта е свързана с инвестиционна или оперативна помощ, се прилагат допълнителни специфични предпазни мерки.

5. Помощ в енергийния сектор

5.1. Помощ за сигурността на електроснабдяването

Предложените насоки до голяма степен запазват правилата на НПОСЕ от 2014 г., като включват основните аспекти на секторното законодателство и систематизират съдебната практика от 2014 г. насам, като по-специално поясняват, че насоките се прилагат и по отношение на мерките относно претоварването и възможността за прекъсване на мрежата.

Чрез предложените насоки държавите членки ще могат да направят своите мерки за защита на електроснабдяването по-екологосъобразни (напр. чрез определяне на строги национални прагове на емисии или чрез включване на други екологични критерии в своите мерки за защита на електроснабдяването).

За да се повиши прозрачността и да се стимулира участието на заинтересованите страни в разработването на тези комплексни мерки за подпомагане, ще бъде въведено изискване за обществена консултация при определени обстоятелства.

5.2. Помощ за енергийна инфраструктура

В контекста на правилата за държавна помощ за енергийна инфраструктура много от проектите, по-специално по-големите от тях, се съфинансират от структурните фондове на ЕС. Освен това значителна част от разходите по линия на Фонда за възстановяване и устойчивост в рамките на водещата инициатива за мобилизиране на средства се очаква да бъде предназначена за конкретни инфраструктурни проекти. В предложените насоки ясно се подчертава, че въпроси, свързани с държавната помощ, възникват само когато инфраструктурата се експлоатира извън естествения и законоустановен монопол на операторите на мрежи.

Приложното поле на предложените насоки също така ще бъде разширено, така че да включва нови категории инфраструктура, които са станали по-разпространени след въвеждането на действащите НПОСЕ, като например тръбопроводи за транспортиране на водород и газове от възобновяеми източници, както и допълнителни нови категории инфраструктура, които биха могли да се появят през следващите години. Инвестициите в такива нови категории инфраструктура също ще бъдат оценявани съгласно общите принципи за оценка по отношение на това, доколко са пропорционални и избягват нарушаването на конкуренцията.

И накрая, за да се предотврати зависимостта на инфраструктурните съоръжения, свързани с изкопаеми горива, ще бъдат въведени допълнителни предпазни мерки за подпомагане на инвестициите в инфраструктурата за природен газ (напр. терминали за втечнен природен газ), като например изискване инфраструктурата за газ да е съвместима с водород или да не създава зависимост по друг начин. Инфраструктурата за други форми на изкопаеми горива (най-вече нефт) няма да бъде включена в предложените насоки.

5.3. Помощ за районни отоплителни и охладителни системи

По отношение на районните отоплителни и охладителни системи ще се запазят опростяванията, въведени със съобщението за Плана за инвестиции за устойчива Европа⁹ и модела за Механизма за възстановяване и устойчивост¹⁰. С тези правила: а) се предоставя възможност за оценка на пропорционалността на помощта за мрежата, както и за източника на топлина по отношение на недостига на финансиране (т.е. без да се вземат предвид предишните интензитети на помощта) и б) се пояснява, че когато инвестицията за модернизиране все още не отговаря на стандарта за енергийна ефективност, помощта все пак може да бъде одобрена, при условие че след това в рамките на три години бъде започнато допълнително модернизиране с цел постигане на енергийна ефективност.

Също така в този случай ще бъдат въведени допълнителни предпазни мерки срещу зависимостта за проектите за централно отопление, включващи изкопаеми горива. В съответствие с общия подход, описан в раздел 2, в предложените насоки се обяснява, че е малко вероятно да бъде одобрено подпомагане на нови инсталации за производство на топлинна енергия, изгарящи най-замърсяващите изкопаеми горива, като се има предвид липсата на положителни последици за околната среда и допълнителните отрицателни последици от такова подпомагане. Възможно е обаче да се установи, че подкрепата за

---

⁹ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „План за инвестиции за устойчива Европа. План за инвестиции на Европейския зелен пакт“, 14 януари 2020 г., COM(2020) 21 final.

¹⁰ https://ec.europa.eu/competition/state_aid/what_is_new/template_RFF_district_heating.pdf

модернизиране на мрежите за пренос на топлинна енергия около електроцентрали, изгарящи изкопаеми горива, има положителни последици, стига модернизирането да не води до увеличаване на производството на енергия, получавана от изкопаеми горива (напр. чрез свързване на допълнителни клиенти към мрежата).

По отношение на подкрепата за проекти за производство на топлоенергия за централно отопление, които включват газ, държавите членки трябва да предоставят обяснения относно начина, по който ще гарантират, че инвестицията е в съответствие с цялостната стратегия за постигане на целта на Съюза за неутралност по отношение на климата до 2050 г.

5.4. Помощ за прекратяване на употребата на въглища, торф и битуминозни шисти

Преустановяването на употребата на въглища, торф и битуминозни шисти за производство на електроенергия е един от най-важните фактори за декарбонизацията на енергийния отрасъл на Съюза. В предложените насоки са включени правила за съвместимост относно два вида мерки за подпомагане, които държавите членки могат да предприемат, за да подпомогнат закриването на електроцентрали, изгарящи въглища (включително антрацитни и лигнитни въглища), торф или битуминозни шисти, и евентуално също прекратяването на дейности по добиването на тези горива (наричани „дейности по добиването на въглища, торф и битуминозни шисти“).

Първият подраздел се отнася до помощта, предоставена от държавите членки за обезщетяване на преждевременното прекратяване на рентабилни дейности по добиването на въглища, торф и битуминозни шисти, по-специално поради пропуснати печалби. Когато е възможно, размерът на помощта ще бъде определен чрез конкурентни тръжни процедури. За да се гарантира, че ще бъдат изпълнени най-ефективните проекти, ще е необходимо също така да се определят количествено ползите за околната среда.

Вторият подраздел се отнася до помощта, предоставена от държавите членки за покриване на извънредни социални и екологични разходи, произтичащи от закриването на неконкурентоспособни дейности по добиването на въглища, торф и битуминозни шисти. Категориите допустими разходи са определени в предложените насоки. Разходите, произтичащи от неспазване на нормативната уредба за околната среда, и разходите, свързани с настоящото производство, не са допустими.

6. Помощ под формата на намаляване на таксите за електроенергия за енергоемки потребители (ЕЕП)

Трансформацията на икономиката на ЕС в съответствие с Европейския зелен пакт се финансира чрез такси върху потреблението на електроенергия. В този контекст е вероятно държавите членки да продължат да финансират подобни политики чрез такси и затова е възможно тези такси да нараснат. Някои сектори, които са особено изложени на международната търговия и разчитат в голяма степен на електроенергия за създаването на икономическа стойност, могат да бъдат изправени пред голяма финансова тежест при плащането на такива такси. Поради това в НПОСЕ на държавите членки беше позволено да въведат подобрени намаления за плащането на тези такси. В предложените насоки възможността за намаляване на таксите също ще е позволена, за да се коригира повишеният риск дейностите в отговарящите на условията отрасли да се преместят извън Европейския съюз на места, където липсват правила в областта на опазването на околната среда или където подобни правила не са толкова стриктни. Комисията определи тези отрасли и въведе изисквания за пропорционалност, като взе предвид, че ако намаленията са твърде големи или се предоставят на твърде много потребители на електроенергия, общото финансиране на подкрепата за енергията от възобновяеми източници може да бъде застрашено и нарушаването на конкуренцията и търговията може да бъде особено голямо.

Допустимостта се определя въз основа на праговете за електроенергийната интензивност и интензитет на търговията на секторно равнище. Секторите отговарят на условията, ако имат интензитет на търговията от най-малко 20 % на равнището на Съюза и електроенергийна интензивност най-малко 10 % на равнището на Съюза. Освен това Комисията счита, че подобен риск съществува за отрасли, в които електроенергийната интензивност е поне 7 %, а интензитет на търговията поне 80 %. Праг на интензитет на търговията от 20 % е в съответствие с методиките, използвани за определяне на списъка във връзка с изместването на въглеродни емисии в рамките на схемата на ЕС за търговия с емисии¹¹, и на списъка с отраслите, които са изложени на реален риск от изместване на въглеродни емисии поради непреки разходи за емисии съгласно Насоките за държавна помощ по СТЕ¹². Освен това Комисията счита, че съответните такси пораждаат значителен риск дейностите в отговарящите на условията отрасли да се преместят извън Европейския съюз, единствено когато общият натрупан размер на тези такси (преди всякакви намаления) достига минимално ниво на разходите за MWh.

За да се вземе предвид по-амбициозната цел на Зеления пакт и да се систематизира съществуващата практика на Комисията, намаленията ще могат да се прилагат за всички социални такси и такси за декарбонизация. Счита се, че енергоемките потребители са поставени в неблагоприятно конкурентно положение, най-вече тогава, когато таксите за електроенергия достигнат определен минимален праг. Намалените такси ще се считат за пропорционални, ако предприятията плащат най-малко 25 % от съответните такси; ще има обаче и възможност собственият принос на предприятията да бъде ограничен до 1,5 % от тяхната брутна добавена стойност. Предлага се също така разпоредбите относно намаленията за енергоемките потребители да се приведат частично в съответствие с Насоките за СТЕ, включително въвеждането на екологични условия.

Комисията е по-специално заинтересована от мненията относно тези въпроси: i) подходяща ли е горепосочената методика за определяне на отраслите, които са особено изложени на риск от преместване извън Европейския съюз, като същевременно се смекчават посочените по-горе рискове по отношение на нарушаването на конкуренцията и търговията и липсата на достатъчно финансиране за подпомагане на енергията от възобновяеми източници, и ii) какъв следва да бъде минималният кумулативен размер на съответните такси за MWh, който е необходим за разрешаването на намаления.

---

¹¹ Делегирано решение (ЕС) 2019/708 на Комисията от 15 февруари 2019 г. за допълнение на Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета по отношение на определянето на отраслите и подотраслите, за които се счита, че са изложени на риск от изместване на въглеродни емисии, за периода 2021—2030 година.

¹² Съобщение на Комисията „Насоки относно определени мерки за държавна помощ в контекста на системата за търговия с квоти за емисии на парникови газове след 2021 г.“, 21 септември 2020 г., С(2020) 6400 final.